ननुभोक्तुर्विक्रियावतःकथंशाश्वतत्वमित्याशंक्याह अथवेति अविद्ययासहितास्तेअष्टादशगुणाभोग्याएव भोक्तुरपिअविद्ययासंहतत्वात्पारार्थ्यमस्ति अतःसोपिभोग्यवर्गेतर्भूतइत्यर्थः शरीरिणांचिदात्मनांयस्यानुभवस्यार्थंभोक्ताभोग्यमिच्छति ससर्वशेषीपरमप्रेमास्पदं तस्यैवैतेष्टादशभोग्याः बहुत्वंभोक्तृभेदकृतानुभवभेदाभिप्रायं शरीरिणामितिकर्मणिषष्ठी भोक्तादयोनुभवाश्रिताअस्यानुभवस्यसत्त्वेप्रमाणमाह तद्वियोगेहीति यतोनुभवाभावेसाविद्यास्तेनसंति प्रमात्रादिभावाभावसाधकस्यानुभवस्याभावेप्रमात्रादयएवन सिध्यंत्यतःसप्रसिद्धतरइत्यर्थः यथोक्तंवार्तिके प्रमाणमप्रमाणंचप्रमाभावस्तथैवच यदाश्रिताःप्रवर्तंतेतदासंभावनाकुतइति अप्रमाणंमातृमेयात्मकं ॥ २९ ॥ नन्वनुभवोप्रिनप्रमोदास्पदंदुःखानुभवस्यापिप्रार्थ्यत्वापत्तेरित्यतआहाथवेति सन्निपातःएकीभावः शरीरंस्थूलसूक्ष्मभेदेनद्विविधं एकोऽनुभवःशरीरिणाभोक्तासहदशचाष्टौचेत्यष्टादशपूर्वोक्तागुणाः उष्मणाजाठराग्निनासहविंशोविंशतेर्गणः अयंकृत्स्नोपिपांचभौतिकःसंघातः अत्रानुभवस्यधीवृत्तिरूपत्वंवृत्तिवृत्तिमतोर्भेदंचविवक्षित्वा संघातमध्येपाठः तेनवृत्तिरूपोऽनुभवःक्षेत्रज्ञइतिशंकांपरास्ययोमातृमानमेयप्रमाणानांतदाभासानांतदभावानांचप्रकाशकोयोऽखंडसंविद्रूपोनुभवःसक्षेत्रज्ञइतिस्थितं ॥ ३० ॥ अस्यैवदेहेप्रवेशादिकमाह

अथवासशरीरास्तेगुणाःसर्वेशरीरिणां॥ संश्रितास्तद्वियोगेहिसशरीरानसंतिते॥ २९॥ अथवासंनिपातोयंशरीरंपांचभौतिकं ॥ एकश्चदशचाष्टौचगुणाः सहशरीरिणा॥ उष्मणासहविंशोवासंघातःपांचभौतिकः॥ ३०॥ महान्संधारयत्येतच्छरीरंवायुनासह॥ तस्यप्रभावयुक्तस्यनिमित्तंदेहभेदने ॥ ३१॥ यथैवोत्पद्यतेकिंचित्पंचत्वंगच्छतेतथा॥ पुण्यपापविनाशांतेपुण्यपापसमीरितः॥ देहंविशतिकालेनततोऽयंकर्मसंभवं॥३२॥ हित्वाहित्वात्ययंप्रैतिदेहाद्देहंकृताश्रयः॥ कालसंचोदितःक्षेत्रीविशीर्णाद्वागृहाद्गृहं॥ ३३॥ तत्रनैवानुतप्यंतेप्राज्ञानिश्चितनिश्चयाः॥ कृपणास्त्वनुतप्यंतेजनाःसंबंधदर्शिनः॥ ३४॥

महानित्यादिना महान्एकविंशतितमः उक्तविधोऽनुभवः वायुनाप्राणेनउपकरणेनसहशरीरंविशात्मकंक्षेत्रंधारयति ननुतत्प्राणेप्रपन्नउदतिष्ठदितिप्राणस्यैवमुख्यंशरीरधारकत्वमुच्यतइत्याशंक्याह तस्येति तस्यमहतःनिमित्तंउपकरणंदेहभेदनेदेहनाशेयथाघटनाशेमुद्गरोनिमित्तमात्रं भेत्तातुपुरुषएवंमहानेवधारयितादेहस्यवायुस्तुनिमित्तमात्रं निमित्तमात्रपरतयाचश्रुतिरप्युपपन्नैवेतिनकश्चिद्दोषः तथाचश्रुत्यंतरं नप्राणेननापानेनमर्त्योजीवतिकश्चन इतरेणतुजीवंतियस्मिन्नेतावुपाश्रिताविति प्रभावयुक्तस्येत्यनेनअपाणिपादोजवनोग्रहीतापश्यत्यचक्षुःसशृणोत्यकर्णः सवेत्तिवेद्यंनतुतस्यास्तिवेत्तातमाहुरग्र्यं पुरुषंमहांतं परास्यशक्तिर्विविधैवश्रूयतेस्वाभाविकीज्ञानबलक्रियाचेत्यादिश्रुत्यर्थोदर्शितः ॥ ३१ ॥ एवंप्रविष्टस्यदेहनाशोत्पत्तीअनुनाशोत्पत्तीअपिस्तइत्याह यथैवेतिसार्धेन यथैवकिंचित्घटादिकमुत्पद्यतेनश्यतिचतथैवायंप्रारब्धपुण्यपापविनाशांतेपंचत्वंगच्छति संचितपुण्यपापाभ्यांसमीरितः कालेनदेहंदेहांतरंविशति ॥ ३२ ॥ कृताश्रयःअविद्याकामकर्मभिर्निष्पादितदेहांतरः वाशब्दइवार्थे ॥ ३३ ॥ तत्रदेहसंबंधकृतेमरणादौसतिसंबंधदर्शिनःआत्मनोऽनात्मनादेहपुत्रादिनासंबंधंवस्तुतोऽविद्यमानमपिभ्रांत्यापश्यंतः ॥ ३४ ॥

Digitized by Google